

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju
Moji vojaki – znani športniki, umetniki in
znanstveniki bivše Jugoslavije
 (Boškov, Mujić, Toplak, Pilić, Tadić, Soss, Korošec, Selenić in mnogi drugi)

Podporočnik, Bileća, 1957
 (Vir: avtorjev foto-album)

Imel sem izjemno priliko, da sem svoj svojo častniško kariero začel 1. novembra 1957 v Bileći, v Šoli pehotnih rezervnih častnikov (ŠPRO), sicer najbolj »osovraţeni« garniziji JLA, ker je bila, pravijo, »Bogu za hrbtom«! Tako so nam vsaj govorili, ko sem po končani Vojaški akademiji JLA (1954–1957) zvedel za razpored v Bilećo, znani tudi po kaznilnici iz bivše Kraljevine Jugoslavije, pa tudi povojnem zaporu za informbirojevce.

Dejansko pa je bila zbirališče mladih intelektualcev iz vseh krajev Jugoslavije, ki so bili izbrani kot kandidati za šolanje kot bodoči rezervni častniki JLA. Intenzivno šolanje je trajalo 6 mesecev, zatem pa so bili gojenci kot vodniki (podčastniki) razporejeni na dolţnosti vodnih poveljnikov v pehotne enote JLA.

Sama Šola pehotnih rezervnih častnikov ni bila rangirana kot nekakšna »vojaška akademija«, kar so si nekateri akterji »balkanske morije« pripisovali. V Bileći vsekakor nismo vzgajali bodoče rezervne častnike za bratomorno vojno, temveč ravno nasprotno. O tem priča tudi ta zapis.

Načelnik Šole je bil polkovnik Relja Lukić, prvoborec NOV Jugoslavije. Bil sem razporejen kot poveljnik 3. voda mitralješke čete, katere poveljnik je bil Mališa Obradović, kapetan I. razreda. Vodna poveljnika sta bila še kapetan Vojo Vojaković in moj kolega Polde Golob., poveljnik PAM voda pa je bil Ljubiša Obradović, kapetan I. razreda. Spadali smo pod II. bataljon katerega poveljnik je bil podpolkovnik Ljubo Davidović.

Mitraljez M53, »Šarec«, 7,9 mm (nemški M42)
(Vir: Google, slike)

Takoj po prihodu sem bil izvoljen v šolski komite ZKJ, pa sem na enem od sestanku sestanku diskutiral o pravilni razporeditvi gojencev, tudi znanih nogometašev. Tako se me je prijela etiketa »antifusbalerja«, pa so v naslednjem obdobju dva najbolj znana nogometaša Jugoslavije – Boškova in Mujića poslali v moj vod!

Vujadin BOŠKOV, najboljši nogometaš Jugoslavije

In tako se je zgodilo. Ko je 1. aprila 1958 poveljnik prvega oddelka vodnik Veselin Grdinić postrojil moj 3. vod mitralješke čete II. bataljona in mi predal raport, sem stopil pred vojaki in jih pozdravil z besedami »Drugovi pitomci, zdravo!« (Tovariši gojenci, zdravo!«), so vsi v en glas odzdravili z gromkim »Zdravo!« Potem sem se predstavil kot podporočnik in jim tudi povedal, da sem mlad začetnik in da so oni moji prvi vojaki! Prosil sem, da se vsak glasno predstavi. Ker so gojenci bili v postroju po velikosti, se je nekje na sredini glasno predstavil postaven mladenič: »Druže potporučniče, pitomec Vujadin Boškov!« Podal sem mu roko (vedel sem, da gre za najbolj znanega nogometaša Jugoslavije) in javljanje se je nadaljevalo brez zadrževanja ali izrekanja zadovoljstva, da imamo v vodu priznanega nogometaša.

Vujadin Boškov
(Vir: Google, slike)

Seveda so bili gojenci nekako presenečeni, saj se je glas o tem, da je najboljši jugoslovanski nogometaš v našem vodu, hitro prenesel v vse koticke bileške vojašnice.

Zato sem še na prvem vodnem sestanku povsem odkrito povedal, da smo vsi veseli, ker je med nami tudi Boškov kot reprezentant Jugoslavije, vendar, da osebno ne bi želel, da naš vod postane klub »nogometnih« diskutantov, saj je program šolanja zelo zahteven. Tudi Boškov se je potem tako obnašal in niti enkrat ni načel kakšne nogometne diskusije med odmori pri strokovnem pouku ali terenskih vajah. Pravzaprav je bil zelo prizadeven gojenec in je na kraju šolanja končal z odlično oceno (9). Zaradi reprezentančnih priprav je po odobritvi načelnika GŠ JLA bil odsoten mesec dni, zato sem mu po vrnitvi tudi osebno pomagal dva tri tedna, da je popolnoma osvojil vsa potrebna znanja in veščine za poveljevanja z vodom.

**Z leve na desno: Kranjc, Vojaković, Boškov, Obradović
in Zdravković, Bileće, april 1958**
(Vir: avtorjev foto album)

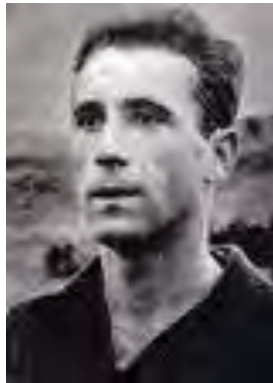
Kot zgleden in discipliniran gojenec je bil velik motivator za vse ostale gojence, pa je tako tudi Boškova zasluga, da je naš vod ob koncu usposabljanja dosegel prav dobro oceno, jaz pa sem bil pisno pohvaljen s strani načelnika ŠPRO.

3. vod – Bileća, 1. april 1958
(Drugi z leve čepi Boškov, na vrhu Korošec)
(Vir: avtorjev foto album)

Kasneje se mi je Boškov oglašal s kakšno razglednico. Nazadnje se je oglasil po letu 1980 in navedel, da je kupil hišo na Bledu v Črtomirjevi ulici št. 3 in s telefonom 04-57-44-560. Seveda sem nekajkrat poklical, vendar se ni nihče oglašal ...

Muhamed Mujić, najboljši nogometaš »Veleža« in Bosne in Hercegovine

Muhamed Mujić
(Vir: Google, slike)

Drugi znani nogometaš, ki je bil »poslan« k meni kot »antifusbalerju« je bil znani nogometaš mostarskega »Veleža« in eden od najboljših nogometašev Bosne in Hercegovine – Muhamed Mujić - Mujo.

Ker Bileća ni bila tako daleč od Mostarja, sem kmalu posumil, da je v ozadju neka spletk. Namreč, Mujić je t e takoj v začetku prosil, da bi v soboto in nedeljo bival v Mostarju in igral nogomet za svoj klub, kar mu seveda nisem dovolil. To je seveda med nama izzvalo nekaj konfliktov, vendar sem mu naročil, da svojim šefom v klubu razlož i, da v JLA ne more biti nikakršnih izjem. Seveda je moj vod dobil vse nogometne tekme v II. bataljonu in glavni strelec je bil naš »Mujo«.

MFK in Mujić, Bileća, 1958
(Vir: avtorjev foto album)

Mujić je bil sicer prijazen fant, vendar je mnoge stvari izven nogometne sfere hotel nekako »preskočiti«. Po izobrazbi je bil meteorološki tehnik, vendar te službe ni nikdar opravljal. Tudi kot gojenec je bil zelo slab in na koncu sem mu dal čisti cvek iz taktike, ker si enostavno ni hotel (mogel) zapomniti osnovnih stvari, ki bi jih moral vedeti kot vodni poveljnik. Šlo je za t. i. »zapovest« vodnega poveljnika za napad in obrambo, ki jo je vsak

gojenec moral vedeti na pamet, saj je bil to nekakšen »očenaš« za uspešno vodenje vojakov v slučaju vojne.

Seveda, negativne ocene nisem umaknil in moj edini vojak – gojenec, ki sem mu prisodil »cvek« je moral na popravni izpit. Bil sem tretji član izpitne komisije, ki mu je dala naslednje ocene: $3+2+1=6:3=2!$

Mujič, na levi, v sredini kapetan I. raz. Obradović, polkovnik Lukić in MFK, Bileća 1958
(Vir: avtorjev foto.album)

No, kljub temu sva z Mujićem še dolgo časa ostala v stikih. Ko sem bil 1964 na šolanju v Šolskem varnostno-obveščevalnem centru v Pančevu, me je Mujić povabil v znani beograjski lokal »Balkan«, kjer me je seznanil tudi z znanim Obradovićem, takratnim trenerjem »Crvene zvezde«. Mujić mi je tudi poročal, da je tisti moj »cvek« iz taktike zelo pozitivno vplival na njegovo poveljevanje vodu in je tako tudi postal rezervni pehotni podporočnik JLA! Ker je pozneje nadaljeval kariero v Turčiji, sem od tam prejel tudi razglednico s pozdravi.

Ivan Toplak, najboljši slovenski nogometaš in trener jugoslovanske nogometne reprezentance

Ivan Toplak (1931–2011)
(Vir: Google, slike)

Ivana Toplaka sem poznal še iz Maribora, ko je kot dijak I. gimnazije bil eden od najboljših nogometašev »Branika«, pa smo tudi mlajši dijaki radi hodili na nogometne tekme in navijali za »našega« dijaka.

Ko je naš vod na čelu z Boškovicem odigral prvo nogometno tekmo, je nasprotno moštvo iz I. bataljona vodil Ivan Toplak, takrat še glavni napadalec »Crvene zvezde« iz Beograda, jaz pa sem bil glavni sodnik te tekme!

Boškov in Toplak sta se že prej poznala iz nastopov v državni nogometni reprezentanci 1956. Na sami tekmi sta bila seveda glavna igralca in nasprotnika, večino dvobojev pa je seveda Toplak izgubil. Po dobljeni tekmi, smo nasprotno moštvo »častili«, pa sva se tudi s Toplakom bližje seznanila. Seveda sva oba bila ponosna, ker sva skupaj obiskovala priznano I. gimnazijo v Mariboru.

Kasneje sta bili odigrani še dve tekmi, vendar sem jaz sodniško piščalko prepustil svojemu vodniku Popovića, ki je bil sicer tudi dober nogometaš.

S Toplakom se pozneje nisem srečal, sem pa kot bralec športnih rubrik z veseljem prebiral o Toplakovih uspehih kot igralca in trenerja v ZDA, Indoneziji in nazadnje tudi v Jugoslaviji, ko so »naši« 1984 osvojili olimpijski bron!

Nikola Pilić, večkratni teniški prvak Jugoslavije

Med dvoletnim (1957–1959) bivanjem v Bileći sem stanoval v samskem domu, imenovan »Bečaruša«, skupaj s kolegom Danilo Hardijem, Rusinom po narodnost. Pred samim samskim domom je bilo moderno teniško igrišče, ki je leto dni samevalo. Potem sva se z Danilom dogovorila, da bova začela igrati tenis. Kupila sva si prave teniške loparje, uredila igrišče in začela »trenirati«. Takoj se je pokazalo, da Danilo nima pojma o tenisu, pa je to tudi nazadnje priznal. Jaz sem kot dijak pobiral žogice na teniških igriščih »Branika« v Mariboru, pa smo tako med počitkom igralcev lahko vzeli njihov lopar in nekajkrat poslali žogico čez mrežo. Seveda sem imel doma samo leseni lopar in za hiše ob zidu brez oken vadil tehniko udarcev.

MFK – član TK Bileće, 1959
(Avtorjev foto-album)

Nekega dne se je ob igrišču ustavil polkovnik Lukić, načelnik Šole, in vprašal, če se nama lahko pridruži. Kmalu se je pojavil v športni opremljeni in dokazal, da je kar dober igralec. Igrali smo v troje: midva z Danilom proti načelniku. Marca 1959 smo ustanovili Teniški klub »Bileća«, pa sem kmalu od Teniške zveze BiH dobil izkaznico s številko 851 in tri kasete teniških žogic znamke »Wimbledon«. Kmalu se je z loparjem pojavil garnizijski zdravnik – stažist dr. Terovec (ime sem pozabil), doma iz Maribora, tudi bivši prvak Slovenije. Zdelo se mi je, da sem tudi njemu pobiral nekoč žogice v Mariboru, pa smo potem igrali celo poletje.

Nikola Pilić
(Vir: Google, slike)

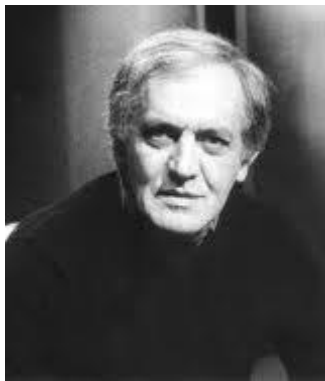
Zatem se je pojavil še Nikola Pilić, pa je tisto poletje teniška dejavnost v Bileći bila na vrhuncu, saj se je včasih okrog igrišča nabrala kar kopica gledalcev, tudi domačinov, ki so prvič videli v živo kako se igra »vrhunski« tenis. Več ali manj so vsi navijali za Pilića. Navadno smo igrali v parih, midva z dr. Terovcem proti Piliću in polkovniku Lukića. Pilić je bil prizanesljiv, pa je tako včasih zmagala tudi ekipa Slovenije ...

Seveda smo po vsaki partiji šli v bife Doma JLA, ki je bil takoj zraven, saj je bil tudi upravljalca teniškega igrišča. Pilić nam je seveda vneto razlagal skrivnosti teniške igre in razne dogodivščine iz teniškega sveta.

Tudi Pilić je po soglasju načelnika GŠ JLA dobil mesečni dopust radi treninga in tekme v Davisovem pokalu, ko je Jugoslavija igrala proti Švedski. Pozneje se nisva srečala.

Ljubo Tadić, filmski igralec in prvak beograjskega dramskega gledališča

Ljubo Tadić sicer ni služil vojaščine v mojem vodu, temveč v sosednjem, pri kolegu Leopoldu Golobu.

Ljubo Tadić (1929–2005)
(Vir: Google, slike)

Ker smo se spoznali že prej, ko so nas beograjski igralci dramskega gledališča obiskali 1954 na zadnjem taborenju še kot gojencev vojaške akademije na Goču iznad Vrnjačke banje in nam predstavili nekaj odlomkov iz svojih dramskih stvaritev.

Vsi gojenci Vojaške akademije JLA smo si tedaj Ljuba Tadića zapomnili po izredno doti veti recitaciji, ko je s slinami poškopil kar celo prvo vrsto. Fantje, ki so sedeli na travi, so se začeli ritemsko umikati, Tadić pa, da ne bi zgubil stika z poslušalci, enostavno rinil za njimi. Ko je končal, se je seveda opravičil in vsi smo se sladko nasmejali njegovi šali, češ, da je s slinjenjem – pljuvanjem premaknil tudi elitne vojake – gojence Vojaške akademije!

In čez dva tri mesca smo se srečali v Bileći! Nas devet podporočnikov in Tadić smo potem to snidenje tudi zalili, pa nam je Tadić tudi v gostilni začel deklamirati in se sliniti, pa smo ga hitro prekinili.

Ker smo terenske vaje v mitralješki četi izvajali na skupnem terenu, na bližnjem »Hadžibegovem brdu«, so se gojenci med odmoru seveda pomešali in Ljubo Tadić je v mojem vodu našel nekaj beograjskih znancev in tako sva včasih tudi zašla v kakšno ideološko diskusijo. Vsem je ostal posebno v spominu njegov nastop v našem vodu, ko je v »Samogovoru Nikoletine Bursaća« tako prepričljivo predstavil to zgodbo Branka Čopića, da smo ga poslušali brez diha in s solzami. Nepozabne so bile besede partizana Nikoletine, ko je zajel italijanskega vojaka, pa je potem v štabu odločno povedal, da ga bo odvedel k svoji materi, da joj pomaga pri delu, med tem ko se on bori, rekoč: »To je moje roblje! Mogu ga derati, sjeći, peći ...« (»To je moj suženj! Lahko ga odiram, sekam, pečem«). Nastop je pripravil naš vodni kulturno-prosvetni referent, gojenec Tomo Korošec

Tadić ni bil član ZKJ, pa sem ga v šali nagovarjal, naj vendar v beograjskem dramskem gledališču ustanovi celico ZKJ! Priznal mi je, da ne bi mogel biti pravi komunist, ker tega ne bi znal igrati ...

Ko sem v letih 1966–1968 bil na šolanju v Višji vojaški akademiji v Beogradu, smo slušatelji navadno v soboto zvečer šli v Dom JLA na gurmanske čevapčiče. No, nekega večera pa smo se trije napotili na pijačo še v bližnji klub beograjskih pisateljev. Ko smo se bližali šanku, kar naenkrat zaslišim glasni vzklik: »Evo, našeg Bilećanca!«

Te malce okajen se je Ljubo Tadić napotil proti meni in kolegoma ter nas začel objemati in poljubljati po srbskem običaju. Takoj nas je posadil za svoje omizje in začel pripovedovati, kako nam je recitiral in nas tudi (nenamerno) popljuval na Goču, le v Bileći si tega ni upal privoščiti, saj smo tam te bili vodni poveljniki, ki so gojencem krojili vojaško usodo ...

Kasneje se z Ljubom Tadićem nisem srečal, vendar sem si vedno rad ogledal filme v katerih je nastopal.

Ati Soss, najboljši slovenski saksofonist

Tudi Ati Soss ni bil pripadnik mojega voda, vendar sva postala dobra znanca.

Kot član sprejemne komisije sem ga srečal prve dni aprila 1958, ko je z vlakom prišla večja skupina slovenskih nabornikov, na čelu s Frankom (ime sem pozabil), harmonikarjem. Prepevali so znane slovenske vojaške pesmi in oboji smo bili veseli in razigrani.

Ker sem jim v pogovoru povedal, da se bodo glasbeniki lahko udeleževali u orkestru, ki ga bo vodil kapelnik vojaškega orkestra, mi je pristopil te malce hripav mladenič, Ati Soss, in mi začel razlagati, kako ni vedel, da je v JLA dovoljeno tudi glasbeno udeleževanje, ker bi sicer vzel s seboj svoj saksofon, češ, da je eden od najboljših slovenskih saksofonistov. Ker sem mu objasnil, da ta pot ni možna, sem mu ponudil, naj nam kaj zaigra na enega od saksofonov iz vojaškega orkestra. Predlog je takoj sprejel in kaj kmalu se je saksofon znašel v njegovih rokah.

Hipoma je nastal trio: harmonikar Franko, saksofonist Soss in neki kitarist, pa so pridošlim gojencem priredili pravi koncert pesmi iz vseh krajev Jugoslavije, seveda pa največ slovenskih.

Ubrano muziciranje je privabilo tudi polkovnika Lukića, načelnika Šole, da je stopil v dvorano. Poročal sem mu o ad hoc orkestru, pa je zadovoljno dejal, naj gojenci zares

ustanovijo tudi svoj orkester. Ker sem mu omenil, da mnogi niso prinesli svoja glasbila, je odvrnila, da naj skočijo do doma in se za dva-tri dneva vrnejo z inštrumenti. To je slišal tudi Ati Soss in se kot prvi odpravil nazaj v Ljubljano po svoj saksofon. Še drugim trem sem preskrbel objavo za brezplačno vožnjo na vlaku in čez par dni smo že imeli pravi sekstet!

Vodja je bil seveda Ati Soss, ki je bil tudi dober konferansije.

Ati Soss (1930–1986)
(Vir. Google, slike)

Karkoli je potreboval, je prišel k meni in jaz sem potem urejal stvari naprej s pomočnikom za MPV (moralno-politično vzgojo), majorjem Milanom Pavičevićem. Seveda smo se navadno srečevali v eni od bileških oštarij, saj sta takrat bila v Bileći tudi moja dva gimnazijska sošolca (pokojni Milan Hočevar in Lojze Bavdek).

Ati Soss je imel tudi nekaj znancev, glasbenikov v Dubrovniku, pa smo ga neko soboto starešine vzeli s seboj. Na znanem dubrovniškem »štradunu« smo se potem tudi slikali.

Soss (v uniformi), v sredini MFK, 1958
(Vir: avtorjev foto-album)

Z Atijem Sossom se pozneje nisem srečeval, razen, da sva izmenjala nekaj novoletnih čestitk.

Dr. Tomo Korošec, znani slovenski jezikoslovec, soavtor vojaškega slovarja, dobitnik najvišje nagrade JLA »22. december«

Mladi učitelj iz Laškega, Tomo Korošec, je bil eden od najboljših gojencev mojega drugega voda. Ko sem jim v uvodni uri »nastave gadjanja« govoril o našem glavnem predmetu in orožju – mitraljezu M53, »šarcu«, kalibra 7,9 mm (kopiji nemškega M42), sem seveda tudi poudaril, da je to obenem najbolj učinkovito orožje v obrambi naše skupne domovine. Zato sem izrazil pričakovanje, da ga bodo vsi gojenci solidno obvladali, predvsem pa, da bodo dosegli odlične rezultate na strelišču, saj so prav strelski uspehi osnovni kazalec uspešnosti zaključnega usposabljanja za obrambne naloge. Verjetno so moje besede nekaj zalegle, seveda tudi skupne priprave in rezultati na strelišču, saj sem bil zatem pisno pohvaljen s strani načelnika Šole.

Tomo Korošec (1938)
(Vir: Google, slike)

In takoj po tej uvodni uri mi je korajžno pristopil mladi učitelj Korošec in zatrdil, da je izumil brzostrelko, ki vsekakor prekaša »ta švabski mitraljez«! Seveda sem radovedno pristrigel z ušesi in ga zavrnil, da je »naš mitraljez« vsekakor najboljši na svetu, zato imamo tudi posebne mitralješke enote! Pa je rekel, da bo prinesel načrte za patentiranje, seveda, če mu bom pomagal vse to poslati na pravi naslov.

V kratkem času sem vse skupaj poslal na Tehniško upravo, uradu za patente, GŠ JLA, Beograd. Seveda, odgovor ni prišel, pa sem mladega inovatorja tolažil, da je pač to usoda vsake inovacije in patenta – preverjanje v praksi, poskusi in podobno.

Vsekakor pa sem pridobil odličnega gojenca. Namreč, ko sem gojencem nakazal, da bomo pripravili tudi tekmovanje v obvladovanju, razstavljanju in sestavljanju mitraljeza, tudi na slepo, je bil takoj za realizacijo!

Bilo je nekaj neverjetnega! Po vsakodnevnem čiščenju orožja, kar je bilo za mnoge vojake nekaj najbolj nadležnega, so moji gojenci komaj čakali, da se pomerijo z menoj osebno v razstavljanju – sestavljanju vseh vrsta orožja (pištole, puške, brzostrelke, mitraljeza). Tomo se mi je po spretnosti zelo približal, oba pa je kasneje premagal (na štoparico) neverjetno spretni Martin Košir iz Kranja! Kasneje so to prakso usvojile vse enote JLA!

Podobno kot jaz, je bil tudi Tomo antifusbaler! Nekega dne se je prijavil na raport in s seboj prinesel komplet slikarski pribor (barvice, čopiče, risalni papir) in prosil za dovoljenje, da lahko vsak četrtek, ko je v enoti »kulturno-prosvetno delo«, odide za dve uri v okolico vojašnice radi slikanja pejzažev. Nenavadno prošnjo sem seveda takoj odobril, vendar

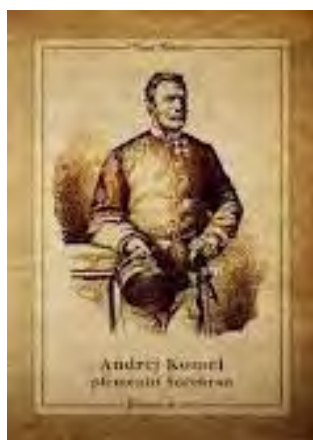
pa tudi zahteval, da na kraju priredi kakšno slikarsko razstavo, kar se je seveda zgodilo! Tudi zato je naš vod ušival velik ugled v Šoli.

No, tovarišija iz voda si je Tomota zapomnila tudi po raznih vragolijah. Najhujša je bila tista, ko sem na nenadnem kontrolnem pregledu vojaških kovčkov ugotovil, da je v vsakem nekaj grozdov! Namreč, izza spalnice našega voda je bil velik vinograd, last nekega Bilečanca, ki se je tisti dan pritožil, da so mu nepridipravi obrali do golega nekaj trsov, vendar ni mogel odkriti sledov kako mu je grozdje skrivnostno izginilo. Četni poveljnik je seveda lastniku pokazal, da imajo okna na naši spalnici še stare zaporske rešetke, pa ga je napotil, kot preizkušeni partizan, da išče sledi kraje grozdja prek zidane (zaporniške) ograje...

Ko sem takrat v prvih kovčkih zagledal nekaj rdečih grozdov, sem tako ukazal, da sobni starešina vodnik Popović zaklene vrata, sam pa sem na hitro pregledal še ostale kovčke in z grozo ugotovil, da je dejansko v vsakem kovčku nekaj grozdja, kar nekaj deset kilogramov grozdja na nepravem kraju! Prvim trem, ki so izjavili, da so grozdje kupili na bileški tržnici seveda nisem nasedel. Pogledal sem na uro in ukazal: »Za deset minuti nočem videti nobenega grozda! Vse pojesti!« Zgodil se je čudež! Po petih minuta ni bilo nobenega grozdja, vodnik Popović pa je samo zbiral peclje, da jih varno odnese izven vojašnice! Seveda nisem spraševal kdo je bil organizator in realizator »akcije«, saj sem vedel, da je vojaška solidarnost brezmejna! Hujših posledic seveda ni bilo, razen, da je nekaj gojencev dan potem imela nekaj prebavnih težav!

Šele čez nekaj dolgih let, ko sem gostil dr. Toma Korošca, svojega znanca in prijatelja, mi je zaupal nekaj svojih vojaških spominov iz Bileče, tudi »grozdno akcijo«! Seveda sem ga že prej sumil, vendar to, kar sem takrat zvedel, je bilo podobno zrežirani filmski akciji! Podrobnosti seveda ne bom razkrival, povem le to, da je šlo za uspešen izpit iz vseh vojaških veščin, kako so se trije izvajalci akcije zvito vtihotapiti v vojašnico in odtujiti dragocene vojaške dokumente, predvsem pa v brisanju vseh sledov akcije, tudi, če bi milica uporabila sledilne pse ... Menda so v »akciji« porabili pol kilograma navadnega popra.

Prof. dr. Tomo Korošec mi je tudi priznal, da ga je ravno bivanje v ŠPRO v Bileči nazadnje prignalo do tega, da se je začel ukvarjati z vojaškim jezikom, saj je postal glavni urednik in soavtor znanega vojaškega slovarja, za kar je prejel leta 1978 tudi najvišje priznanje JLA, nagrado »22. decembra«, ki jo je podeljeval Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo za znanost in raziskovanje, ki je bila enakovredna priznanju za doktorat (vojaških) znanosti oz. generalmajorja (tudi v rezervi). Tako si je moj gojenec Tomo iz Bileče že pred menoj »prislužil« čin generalmajorja v rezervi! Samo so republiške (obrambne) strukture pozabile, da bi mu ga tudi simbolno dodelile.

Tomo Korošec,
Andrej Komel, plemeniti Sočebnan
 FDV, Ljubljana 2004
 (Vir: Google, slike)

Dr. Tomo Korošec je kot profesor na FDV zbudil 2004 posebno pozornost javnosti z objavo monografije o *Andreju Komelu, pl. Sočebranu*, začetniku slovenskega vojaškega jezika.

Seveda pa nisem pozabil na Tomov patent za brzostrelko. Ko sem leta 1989 bil na obisku pri mag. Avgustu Vrutarju, generalpolkovniku v pokoju, bivšemu pomočniku zveznega sekretarja za ljudsko obrabo za znanost in raziskovanje v JLA, sem skušal zvedeti kakšna je bila usoda raznih tehničnih predlogov in patentov, pa mi je povedal, da je imel v rokah tudi dosje skupine inovatorjev in raziskovalcev »jugoslovanske brzostrelke«, ki naj bi bila še boljša od sovjetske avtomatske puške »Kalašnikov«, vendar je zmanjkalo denarja za realizacijo. Idejo so kasneje delno nadgradili in realizirali v Gorenju, ko so nam okrog leta 1985 prikazali na strelišču v Ljubljani t. i. »plastično brzostrelko«.

Slobodan Selenić, priznani srbski kritik, dramatik in pisatelj

Tudi Slobodan Selenić ni bil pripadnik mojega voda, bil pa je pripadnik naše mitralješke čete. Dejansko je vodil kulturno-prosvetno delo v četi, prihajal pa je tudi v vodne kolektive in animiral posameznike za določene dejavnosti.

Prihajal je tudi k nam v pisarno poveljnikov vodov. Namreč, poveljnik PAM (protiavionskih mitraljezov) voda, kapetan I. razreda Ljubiša Obradović, je prav Selenića posebej angažiral za razne dodatne dejavnosti v enoti.

Slobodan Selenić (1933–1995)
(Vir: Google, slike)

Namreč, v PAM vodu so pogosto nastajali razni problemi in odpori, pa smo jih skupaj »gasili«. Selenić je bil izreden primer agilnega gojenca, ki so ga mlajši kolegi zelo spoštovali, saj je bil že tedaj zelo znan kot mladinski aktivist in tudi gledališki kritik. Kasneje je postal profesor dramske umetnosti na beograjski univerzi in bil obenem tudi zelo uspešen pisatelj romanov in dramskih predstav.

Ko sem se aprila 1980 v Beogradu podal v eno od knjigarn na Terazijah, me je Selenić po tolikih letih prepoznal z vprašanjem »Ali se pozna iz Bileće? Veselo sva se odpravila v bližnjo kavarno »Moskva« in se zadržala v prijetnem klepetu.

Tudi zato ga omenjam na tem mestu, saj je očitno, da smo že v Bileći gojili tovariške odnose z vsemi gojenci, brez razlike iz katere sredine ali kraja so prihajali.

Še drugi

Ja, še nekaj mojih vojakov in gojencev se je uvrstilo v vrhove športa, umetnosti in znanosti bivše skupne države. Ko sem klikal njihove imena na Googlu, se jih je zvrstilo kar nekaj (Gligorijević, Simović, Špeletić, Klančnik itd), vendar Ť al nisem našel dovolj elementov za preverjanje identitete.

Upam, da mi ne bodo zamerili, predvsem pa vsi ostali, s katerimi sem prijateljeval. Vsekakor jih bom omenil v naslednjem prispevku z naslovom ***Iz vojaške spominske knjige.***